

Zápis z 12. jednání Výboru pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji Rady vlády pro udržitelný rozvoj (RVUR)

14. září 2017, Úřad vlády, Strakova akademie, č. m. 179

Přítomni: Michal Broža (Informační centrum OSN), Bradáč Jaroslav (Asociace krajů), Daniš Petr (TEREZA), Harmanová Jana (KÚ MSK), Ondřej Charvát (ÚV), Korvasová Hana (Zelený kruh), Kubíková Dita (MZV), Jiří Kulich (Pavučina, Sdružení středisek ekologické výchovy a etiky), Kvasničková Danuše (KEV), Karla Mališová (MŠMT), Josef Morkus (MMR), Miroslav Novák (MŽP), Václav Pícl (MŠMT), Petra Skalická (Člověk v tísni, Glopolis), Kateřina Stonawská (Ministerstvo zemědělství), Milada Švecová (Klub ekologické výchovy), Volná Hana (MZV)

Nepřítomni: Andrys Ondřej (ČŠI), Buriánová Jitka (MŽP), Kažmierski Tomáš (MŽP), Dana Moravcová (OMEPE), Melanie Zajacová (MPSV), Tomáš Kažmierski (MŽP), Ondřej Šejtka (Česká rada dětí a mládeže), Dita Kubíková (MZV), Luděk Tesarčík (KÚ LK) Kapitulčinová Dana (COŽP UK)

Host: Kofroňová Olga (NVÚ)

Program jednání:

1. Informace o revizích Rámcových vzdělávacích plánů a průřezových tématech GRV a VUR (J. Kulich)
2. Informace o aktuálním stavu přípravy implementace strategického rámce ČR 2030 (M. Maděra)
3. Prezentace hodnocení oblasti globálního rozvojového vzdělávání v rámci studie FORS „AIDWATCH 2017“ (P. Skalická)
4. Zhodnocení činnosti a dlouhodobá témata pro výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji
5. Různé
  - a) Informace o Národní konferenci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství Pět oken do ekovýchovy
  - b) Informace o představení strategického rámce ČR 2030 v regionech

Seznam příloh

- 1) Usnesení výboru k revizi Rámcových vzdělávacích programů
- 2) Nový vzor Karty specifického cíle strategického rámce ČR 2030

Předsedu výboru J. Pícl zahájil jednání a představil program, který byl následně schválen.

K bodu programu č. 1: Informace o revizích Rámcových vzdělávacích plánů a průřezových tématech GRV a VUR (J. Kulich)

J. Pícl připomněl, že na minulém jednání byla přestavena revize Rámcových vzdělávacích programů (RVP). Vzhledem k tomu, že debata o revizích RVP nadále pokračuje, bude hostem na dnešním zasedání výboru paní Olga Kofroňová z Národního vzdělávacího ústavu (NVÚ). J. Pícl připomněl, že do 20. září je možné na stránkách NVÚ vyplnit dotazník k revizím RVP, dosud jich bylo doručeno kolem 300. Rada pro revize RVP by se měla poprvé sejit 25. září, na tomto jednání se bude poprvé jednat o záměru revizí. Zároveň probíhá sběr podkladů a analýzy programů, které jsou již částečně zastaralé.

J. Kulich shrnul minulé jednání výboru o revizích RVP. Někteří členové VpVUR se účastní odborné skupiny pro průřezová témata v rámci NVÚ. Právě zde vznikly během léta dopisy, zaměřené na průřezová témata Vzdělávání k udržitelnému rozvoji (VUR) a Globálnímu rozvojovému vzdělávání (GRV) – v řeči RVP tedy k tématu Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech. Na základě širší debaty došli členové k tomu, že by se výbor jako celek měl k revizi RVP vyjádřit. Jednak aby podpořil NVÚ v tom, že třemi klíčovými oblastmi RVP nadále budou klíčové kompetence, vzdělávací oblasti a průřezová témata. Protože interpretace byly různé, přišlo výboru důležité se ujistit, že průřezová témata nadále budou součástí kurikula. Druhým tématem je vyjádření stanoviska výboru, aby se průřezová témata nespojovala s žádnou dominantní vzdělávací oblastí. Tedy například, aby Environmentální výchovu nebyla spojena jen se vzdělávací oblastí Člověk a příroda. Environmentální výchova je stejně tak důležitá v oblastech Člověk a jeho svět nebo Člověk a svět práce.

Druhá stránka, kterou chce výbor akcentovat, je procesní. Chtěli bychom, aby vznikla k revizím RVP široká debata. V procesu zpracování jsme pochopili, že se bude pracovat po jednotlivých vzdělávacích oblastech a s nimi jednotlivě s klíčovými oblastmi a průřezovými tématy. Bude se tedy zpracovávat oblast Člověk a příroda a spolu s ním Environmentální výchova jako průřezové téma. To nám přijde velmi důležité, a proto bychom byli rádi, kdyby vznikla pracovní skupina k průřezovým tématům. To jsou tedy hlavní důvody, proč vzniklo navrhované usnesení výboru, o kterém chceme nechat dát hlasovat.

P. Skalická doplnila, že by se měla revidovat i samotná průřezová témata.

O. Kofroňová vysvětlila, že průřezová témata budou zachována, tématům se NVÚ věnuje v analytické fázi revize RVP. NVÚ aktuálně oslovuje zástupce odborných skupin, kteří by mohli spolupracovat na podkladové studii k revizím průřezových témat. Podkladové studie by měli přinést návrhy nejen na revize nebo změny v současných průřezových tématech, ale NVÚ očekává především analytické údaje, které by ukázaly, jak s průřezovými tématy dosud školy pracovaly. Na základě této debaty bude pokračovat diskuze o začlenění průřezových témat do RVP. Nicméně zadáním MŠMT je sjednocení průřezových témat od předškolního až po maturitní vzdělávání, včetně vzdělávání odborného. Až budou připraveny analytické podklady, bude se pracovat na tzv. očekávaných výsledcích vzdělávání, aby se zamezilo duplikování výsledků vzdělávání.

K návrhu na participativní proces k revizi RVP. Aktuální stav je takový, že se rozbíhá diskuze. Bude svolána národní rada pro revize, na NVÚ vzniká koncepční skupina, která se bude vyjadřovat k celkovému kontextu revizí. Vedle toho budou fungovat jednotlivé odborné skupiny. Zatím funguje jedna odborná skupina pro všechna průřezová témata. Možná na základě analytických výstupů vznikne potřeba, aby fungovaly pracovní skupiny pro každé průřezové téma zvlášť.

Co se týče začleňování do vzdělávacích oblastí, bylo navrženo NVÚ, aby se tak dělo při zpracování jednotlivých oblastí a jejich revizí. To ale neznamená, že se ztratí průřezovost tématu,

protože v jednotlivých vzdělávacích oblastech měříme jak výsledky vlastní, tak výsledky průřezové. Zatím je navrženo, že v každé vzdělávací oblasti budou také výsledky průřezové. Zda budou všechna průřezová témata ve všech oblastech je ještě otázkou dalšího jednání.

P. Skalická konstatovala, že posílení průřezových témat neznamená jen to, co bude v revizích napsáno, ale i v posílení odborného zázemí a metodické podpoře. Podle ní by průřezovost témat měli skutečně zpracovávat lidé z jednotlivých oborů

O. Kofroňová dodala, že k posílení průřezových témat dojde tím, budou dovedena až do výsledku učení, jako je to v ostatních vzdělávacích oblastech. Tím se stanou pro učitele závazné a ti je nemohou pominout. Tím se průřezová témata dostanou na stejnou úroveň, jako další vzdělávací oblasti. Metodická podpora už probíhá a počítá se s ní i nadále. NVÚ počítá s tím, že závazné výsledky učení budou provázány s výsledky žáků a učitelé budou mít k dispozici příklady dobré praxe a navržené metodiky. V rámci revizí RVP mají jednotliví pracovníci NVÚ na starosti jednu vzdělávací oblast a koordinují přípravu její revize. Zároveň spolupracují se skupinou odborníků na další oblasti – češtináři, odborníky na oblast Člověk a společnost a další.

J. Kulich dodal, že klíčové je, v jaké skupině budou vznikat popisy výsledků učení a zda to nebude tak, že budou nahlíženy jen prizmatem oblasti Člověk a příroda. Aktuálně třeba výstupy očekávají řešení témat jako je vztah k místu nebo řešení konfliktů spojených s ochranou přírody. Otázka tedy je, zda budou existovat plnohodnotné týmy, které budou definovat výsledky na základě analýz a odbornosti.

O. Kofroňová vysvětlila, že jde o týmy lidí, kteří tématům rozumí, kolik jich přesně bude, je otázka finančních prostředků.

J. Pícl dodal, že pokud bude potřeba rozšíření týmů, určitě se tak stane.

M. Švecová dodala, že komunikace v rámci NVÚ v rámci jednotlivých oblastí přírodních a humanitních oborů je velmi dobrá.

P. Daniš připomněl, že je potřeba pracovat s dalšími skupinami lidí, kteří by chtěli sledovat, jak revize probíhá a účastnit se přípravy nových RVP. Typicky jde o aktivní učitele, u kterých navíc hrozí nebezpečí, že pokud nebudou zapojeni do přípravy kurikula, nebudou chtít změny přijmout. Což se ostatně stalo při revizi před deseti lety. Tedy otázka je, jak tuto změnu komunikovat nejen odborné veřejnosti, ale i co nejširší veřejnosti.

M. Broža poznamenal, že na komunikaci stojí celá transformační agenda udržitelného rozvoje. Co se týče participativního procesu přípravy revizí RVP, otázka je, do jaké míry budou do samotné výuky participativně vtahováni samotní studenti.

O. Kofroňová dodala, že odborné skupiny budou na revizích aktivně pracovat. Lidí, kteří by chtěli s NVÚ spolupracovat, není tolik, takže je možné začlenit další odborníky. Až NVÚ vytvoří návrhy, počítá s diskuzí v rámci co nejširších kulatých stolů.

V tuhle chvíli se pohybujeme na úrovni tvorby RVP, které budou doplněny o návrhy na doporučené učebními činnosti, které budou směřovat k participativní výuce. Jakým způsobem je budou učitelé využívat, už záleží na nich samotných.

H. Korvasová se zeptala, jak se členové pracovních skupin mohou zapojit do práce.

O. Kofroňová odpověděla, že zatím se zabývala revize zejména tématem matematika a její aplikace, která má přednost kvůli zavedení povinné maturity z matematiky. Až bude NVÚ hledat další spolupracovníky, bude o tom informovat na svých internetových stránkách.

J. Pícl přislíbil na dalším jednání informovat výbor o tom, jak zajistit širší komunikaci změn RVP. Pokud ji skutečně učitelé nepřijmou, nemá změna kurikula příliš smysl, nicméně učitelé zřejmě jsou připraveni na změnu nastavení RVP. Na druhé straně stát má povinnost zaručit úroveň vzdělání, například na úrovni maturity, proto musí existovat jasné požadavky na systém vzdělávání. Problém ale byl historicky v posunu od pevně daného kurikula, které části učitelů nevyhovovala právě k RVP a školským plánům, které zase nevyhovovali jiné části pedagogických pracovníků.

O. Charvát přednesl návrh usnesení: Výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji Rady vlády pro udržitelný rozvoj doporučuje MŠMT, aby při revizi kurikula (RVP) byla zachována a posílena průřezová témata propojující navzájem vzdělávací obory jako hlavní nástroj vzdělávání pro udržitelný rozvoj, které zahrnuje jak environmentální a globální rozvojové vzdělávání, tak i další průřezová témata. Výbor zároveň upozorňuje na potřebu participativního otevřeného procesu a široké a dobře strukturované odborné diskuse k nastavení revize.

Výbor návrh usnesení jednomyslně přijal.

Usnesení viz příloha č. 1.

K bodu programu č. 2: Informace o aktuálním stavu přípravy implementace strategického rámce ČR 2030 (M. Maděra)

M. Maděra představil postup implementačního plánu. Aktuální podoba implementace ukládá OUR předložit do 30. listopadu návrh implementace. Vzhledem k rozsáhlosti celého tématu a také, aby bylo dosaženo větší legitimacy implementačního plánu, bude úplný dokument schvalovat až nový kabinet v březnu roku 2018. Do té doby bude současné vládě předložena zkrácená verze implementačního dokumentu, která shrnuje poznatky a zúročuje diskuse vedené nad přípravou přípravy implementačního dokumentu. Jeho účelem je podat informaci o procesu přípravy implementačního dokumentu a představit jeho základní strukturu.

Cílem aktuálně předkládaného dokumentu „Předběžný plán implementace Strategického rámce Česká republika 2030“ (tzv. fast track) je postihnout základní výzvy udržitelného rozvoje, vymezit čtyři hlavní transformační procesy, kterými Česká republika prochází a navrhnout klíčová opatření v těchto transformačních oblastech. Dokument by vláda měla projednat na jednání v polovině října.

Jednou z transformačních oblastí předběžného plánu je kvalitní a dostupné vzdělání. Dokumenty vyjmenovává konkrétní klíčová opatření k jeho naplnění:

- 1) Zkvalitnit profesní kompetence učitele s důrazem na roli průvodce učení v měnícím se světě a umožňování vzdělávacích zážitků v intenzivním kontaktu s praxí a reálným světem. Revidovat v tomto směru také pregraduální studijní programy pro pedagogy i další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- 2) V dalším vzdělávání pedagogů posílit důraz na trendy, které výrazně ovlivňují roli vzdělavatelů – jako je např. udržitelný rozvoj, digitalizace a využití technologií k výuce a k práci s informacemi či posuny zkušeností žáků od reálného světa k virtuálnímu.
- 3) Zajistit odpovídající platové ohodnocení pedagogů.
- 4) Zvýšit důraz na přenositelné kompetence naplňované napříč vzdělávacími oblastmi a obory a na prvky posilující transdisciplinární výuku v kurikulárních dokumentech (Rámcových vzdělávacích programech) při jejich revizích.
- 5) Systematicky koordinovat celoživotního vzdělávání a jeho oblasti s požadavky nových hospodářských sektorů i odvětví a očekávanými dopady technologických změn. Vybudovat státem garantovaný systém pro další vzdělávání. Podpořit rozvoj vzdělávacích aktivit uvnitř podniků, zejména těch malých a středních.

- 6) Zachovat bezplatnost systému veřejného školství. Podporovat inkluzivní přístupy ke vzdělávání včetně prodloužení společné vzdělávací dráhy žáků a stipendijního systému kompenzujícímu socio-ekonomické nerovnosti v rámci rodinného zázemí.
- 7) Podporovat rozvoj talentů dětí, dospívajících i dospělých osob, tak aby byl jejich talent maximálně rozvinut a mohly ho na oplátku využít ve prospěch celé společnosti.
- 8) Posílení nezastupitelné úlohy rodiny ve vzdělávání a výchově nové generace se zaměřením na podporu mladých rodin a sladování soukromého a pracovního života.

Samotný Implementační plán Strategického rámce Česká republika 2030 bude předložen vládě k projednání do 31. března 2018. Součástí tohoto Implementačního plánu jsou i tzv. implementační karty specifických cílů karty specifických cílů (viz příloha č. 2).

Implementační karty doznaly určité změny, dopracované karty na nových formulářích budou začátkem října poskytnuty členům výboru k vyjádření per rollam. Karty, které se týkají vzdělávání, jsou zaměřené na specifické cíle 4. 1, 4. 5, 4. 3 a 4. 4.

M. Maděra dodal, že největší debaty se v rámci kapitoly Vzdělávání vedou kolem cíle 4.1, který říká, že: „Vzdělávací systém je inkluzivní a vzájemně prostupný, neselektuje žáky a žákyně v útlém věku na talentované a netalentované a omezuje závislost vzdělávacích drah a výsledků na jejich socioekonomickém zázemí.“ Kontroverzní je zejména debata kolem inkluzivního vzdělávání a snížení míry závislosti dosaženého vzdělání na socio-ekonomickém statutu rodičů. Karta specifického cíle navrhuje jako řešení: „Zajistit vysokou kvalitu hlavního vzdělávacího proudu, aby se snížila motivace rodičů a studentů k jeho opouštění“.

P. Daniš dodal, že tento bod je skutečně velmi náročný a bude nutné jej významně podložit analytickou prací. Navíc je těžko vinit rodiče z toho, že chtějí pro své děti to nejlepší a z jejich pohledu jim toto veřejné školství nenabízí. A řešení hledají v soukromém školství.

M. Maděra dodal, že podkladové informace vycházejí z analýzy vytvořené v rámci dokumentu ČR 2030

V. Pícl vysvětlil, že MŠMT určitě nemá nic proti soukromým školám, ale jde i o ekonomické chování státu. Důvodem je, že náklady na soukromé školy v čase rostou, v posledních letech dokonce skokově. Stát by možná do budoucna mohl uvažovat o tom, že nebude podporovat soukromé školy stejnou částkou na žáka jako školy obecní, protože soukromé školy mají možnost si vybírat školné. Prvním krokem by mohlo být zrušení příspěvku na provoz soukromé školy ze strany MŠMT, u veřejných škol platí provoz obec nebo kraj. MŠMT v každém případě zkoumá, jaké jsou důvody, proč rodiče svoje děti hlásí na soukromé školy.

M. Broža prohlásil, že klíčové je zvyšování kvality veřejných škol. Růst soukromých škol je především indikátor nespokojenosti části rodičů s veřejnými školami. Cílem vzdělávacího systému je zvýšení kvality školství, rozhodně ne regulace soukromého školství.

M. Maděra připomněl, že hlavním cílem předložené karty je snaha omezit nerovnosti u žáků z různých socio-ekonomických skupin. Ty se týkají i další řady technických otázek, například podpory školního jízdého, které by preferovalo veřejnou dopravu před individuální automobilovou dopravou a pomáhalo i zmírňování problémů s růstem předměstské zástavby. M. Maděra poděkoval za podněty výboru ke kartám specifických cílů s tím. Zopakoval, že dopracované karty budou k dispozici výboru k připomínkování na počátku října.

V. Pícl se zeptal na doporučení „Zajistit, aby průměrný plat pedagogů dosáhl 75% průměrného platu vysokoškoláků“. Ten obsahuje konkrétní jasné číslo, přestože se ve strategii hovoří o obecných doporučeních. Podle něj je ale důležitější zvýšit podíl HDP, který směřuje do školství, než jen zvýšit platy učitelů. Důležité je zlepšit i podmínky pro školy a pro jejich vybavení, například směrem k digitalizaci.

M. Maděra vysvětlil, že zvýšení podílu veřejných výdajů na vzdělávání (na cca 5-6 % HDP) je navrženo v kategorii „určení žádoucího trendu“. Nicméně je vhodné jej přesunout do kategorie „doporučení“.

M. Morkus se zeptal, zda tzv. fast track půjde na vládu jen pro informace nebo zda projde rozpravou. A jaký je vztah tzv. fast tracku k Implementačnímu plánu, zda je pro něj závazný.

E. Hejzlarová odpověděla, že tzv. fast track bude standardně projednán vládou, která by k němu měla přijmout usnesení. Před projednáním proběhne desetidenní mezirezortní připomínkové řízení. Funkce tzv. fast tracku je zestručnění širokého rámce strategického rámce ČR 2030 a vytažení toho nejdůležitějšího, tedy čtyř transformačních témat. Samotná strategie ČR 2030 je zastřešujícím dokumentem, který stanovuje 27 strategických cílů rozdělených do 97 specifických cílů. Implementační dokument bude širší, bude obsahovat doporučení ke všem cílům a v příloze karty specifických cílů a strukturu Zprávy o kvalitě života a její udržitelnosti.

P. Daniš se zeptal, jak moc je propojená revize RVP a samotná strategie ČR 2030. Aktuálně probíhající revize RVP, by měla být postavena na strategickém rámci ČR 2030 a jeho představě o rozvoji vzdělávání. Aby nedošlo k tomu, že proběhne revize, která se pak bude předělávat kvůli tomu, že strategický rámec nenaplnuje.

M. Maděra dodal, že skutečně by všechny instituce měli vycházet se strategického rámce, přestože jeho implementační fáze ještě probíhá.

P. Skalická dodala, že samotné revize budou probíhat až do roku 2020, čili pokud bude implementační dokument skutečně schválen na jaře příštího roku, bude to přesně fáze, kdy budou revize RVP postupně vznikat.

K bodu programu č. 3: Prezentace hodnocení oblasti globálního rozvojového vzdělávání v rámci studie FORS „AIDWATCH 2017“ (P. Skalická)

Vzhledem k velkému časovému skluzu, navrhl předseda výboru přesun prezentace studie FORS „AIDWATCH 2017“ na další zasedání výboru. Členové výboru se změnou programu souhlasili.

K bodu programu č. 4: Zhodnocení činnosti a dlouhodobá témata pro výbor pro vzdělávání k udržitelnému rozvoji

J. Pícl shrnul, že debata k dlouhodobým tématům výboru pro vzdělávání jsou stále otevřená, per rollam projednání nepřineslo žádné nové podněty, tedy bod zůstává otevřený.

K bodu programu č. 5: Různé

a) Informace o Národní konferenci environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství Pět oken do ekovýchovy

M. Novák informoval o konání konference Pět oken do ekovýchovy, kterou pořádá dne 5. října v Brně MŽP spolu s organizací Lipka a Pavučina. Poprvé je to ve formátu národní konference a v časové souvislosti s akcí Ekofilm, který běží od 4. – 6. Října.

b) Informace o představení strategického rámce ČR 2030 v regionech

O. Charvát informoval o kulatých stolech s odbornou veřejností, které pořádá Odbor pro udržitelný rozvoj v osmi vybraných krajích. Cílem setkání je představit strategický rámec Česká republika 2030 a diskutovat možnosti jeho implementace v krajích a obcích.

Kulaté stoly se konají vždy od 14,00 do 17,00 většinou v sídle krajského úřadu. Data jednotlivých setkání: Plzeň 26. 09. 2017, Hradec Králové 26. 10. 2017, Brno 31. 10. 2017, Olomouc 1. 11. 2017, Praha 14. 11. 2017, Ústí nad Labem 21. 11. 2017 a Ostrava 27. 11. 2017. Poslední setkání bude v Liberci, datum bude upřesněno později.

M. Švecová pozvala členy výboru na první celostátní setkání koordinátorů environmentální výchovy, které se uskuteční ve středu 11. Října 2017 od 9.00 ve Sněmovní 4. Akce se koná pod záštitou místopředsedy Poslanecké sněmovny parlamentu ČR pana Petra Gazdíka a pod záštitou Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy. Prezentovat by se měly školy jako centra vzdělávání k udržitelnému rozvoji. Přihlášeny jsou školy z devíti krajů.

P. Skalická pozvala členy výboru na 8. kulatý stůl ke GRV 26. zář od 10 do 13 hodin v Langhans – Centru Člověka v tísni.

M. Broža pozvala členy výboru na 5. října, kdy v Národní technické knihovně proběhne od 13:30 do 17:00 konference „Sustainability by Sweden. Working Together for Agenda 2030“.

V. Pícl poděkoval všem členům výboru a navrhl jako datum dalšího setkání 2. listopadu 2017 od 14,00 v místnosti č. 179 na Starkově akademii.

Počet stran zápisu: 7
Počet příloh: 2
Zápis zhotovil: Ondřej Charvát